

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 118 (6628)

МАЙН
20
ЧЕТВЕРГ
1954 он

Сэв 20 мүнбэн.

МУНОӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй сессие зарлаха тухай БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ (1-дэхи ноур).

РОССИТАЙ УКРАИНЫН НЭГЭДЭНЭЭР 300 ЖЭ-ЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ (1-дэхи ноур)

КОЛХОЗУУДАЙ ПОЛНИМУД ДЭЭРЭ (1-дэхи ноур).

ТҮМЭРЗАМШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ (1-дэхи ноур).

М. Булгаков.—Зэдын аймагта нинтэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигдахай (2-дохь ноур).

СССР-эй АРАДУУДАЙ АХАДУУГЭЙ БҮЛЭ СОО-С. Товмасян.—Социалистическэ навануудай эблэршэгүй бата хани барисаан (2—3-дахь ноурнуудта).

Н. Цыбикдоржиев.—Дарь хэмжээ абахар болоо (3-дахь ноур).

Ж. Ванкеев, Б. Батусв.—Нинтын ажакыс улам хүг-жөөхын түлөө тэмсээнбди (3-дахь ноур).

ЕСТЕСТВЕННО-НАУЧНА ТЕМЭДЭ: В. Якимов.—Газар дээрхи түрүүшын хүнүүд (4-дахь ноур).

Гадаадын хэргүүдэй министрүүдэй Женевскэ муб-лөөн (4-дахь ноур)

РОССИТАЙ УКРАИНЫН НЭГЭДЭНЭЭР 300 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Городок городто

Городок городой ажалалд Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ойн хундэлэлдэ тэмдэглэжэ байна. КПСС-эй горком агитаторнуудай семинар хаяхан үгэргөө. Партиин горкомой пропаганда ба агитацийн таһагыс даагша нүүрх Марков тэндэ «Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ой — бүхы советскэ аралай агуусхэ хайндэр» гэжэн элдхэл хээ.

Ажалшад депутатнуудай Фрунзенскэ районно Советэй заседани эрдэмтэдэй байшанда болобо. Уранзохболшо Н. Никитин элдхэл хээ. Бүгэдэрадай хайндэр болох Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ой тухай элдхэлэе ажалшад депутатнуудай Украинскэ гор-родскэй Советэй гүйсэджомой секретарь Б. Родионов Коминтерновскэ районной баярай заседани дээрэ хэ-

Москвагай районуудта баярай заседанинууд болоно

Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ойн хундэлэлдэ зориулжа, партиина ба нинтын организа-цинуудай түлөөлөгшэдтэй хамта хэ-нэн ажалшад депутатнуудай рай-онно Советүүдэй баярай заседани-нууд Москвада боложо байна.

Ажалшад депутатнуудай Фрунзенскэ районно Советэй заседани эрдэмтэдэй байшанда болобо. Уранзохболшо Н. Никитин элдхэл хээ. Бүгэдэрадай хайндэр болох Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ой тухай элдхэлэе ажалшад депутатнуудай Украинскэ гор-родскэй Советэй гүйсэджомой секретарь Б. Родионов Коминтерновскэ районной баярай заседани дээрэ хэ-

бэ, түүхын наукануудай доктор А Новосельский нимэ элдхэлэе Ки-севскэ райондо хээ.

Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой Культурин орондо бэлэнхэ баярай заседанида Пролетарскэ районной мянга гаран ажалшад сугларра. КПСС-эй МГК-гэй таһагыс даагша М. Котлярова энлэ элдхэл хээ.

Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ойн хундэлэлдэ зориу-лагдан баярай заседанинууд тэр-решэлэн Дзержинскэ, Сокольни-скэ, Москворецкэ, Ленинградскэ, Первомайскэ ба Красноярцкэйскэ районуудта боло.

(ТАСС).

Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ойе советскэ арад тэмдэглэнэ

АЛМА-АТА, майн 18. (ТАСС). Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ойн хундэлэлдэ зориулагдан баярай суглаанууд болон вечер-нууд Казахстанда болоно.

Усгэлдэр хүндэ машина бүтээл-гын Алма-Атинскэ заводой мянга гаран хүдэлмэришад, инженерүүд, техникүүд болон албахагшад клуб соогоо сугларра. Харин булмта-рагшадта зэргүү украин ба ород арадуудай хамтын тэмсэл тухай, мүн манай орондо коммунизм бай-гуулгада ахалдуу арадуудай суг-хамта героическаар ажаллаан тух-хай түүхын наукануудай кандидат О. Могилович хэйн элдхэлэе тэдэнэр шагна. Улаань заводой уранхайханай самодельностини коллектив Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ойн хундэлэлдэ зориулагдан литературна-уран-хайханай эхэ монтаж харуулаа.

Зүүн-Казахетанскэ областини Зайсанскэ районной малшадие хангалог Кен-Аральскэ улаан юрдаг гайхамшата үдэрэй хундэлэлдэ хо-нирхолтой вечер болоо. Ород, укра-ин, казах ба мүн бусад арадуудай хүхюун сэнгэлэг ажал тухай хөө-

рэнэн выставкэтэй колхозой малшад танилсаба.

Шэнэ ба боро газарнуудыс, хлопчатник болон сахарна свекляе эл-дүрлэжэ байхан колхозууд, совхо-зууд болон МТС-үүдэй полевоий станууд, Хойто Каспийн ба Аралай агаганадай судануудта, Караган-дагай шахтнууд болон Эмбын нефть элбөрлөгч газарнуудта Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ойн хундэлэлдэ уранхайханай са-модельностини 6 мянга гаран коллективүүд концертүүдэс таби-на.

ПЕТРОВЗАВОДСК, майн 18. (ТАСС). Росситай Украинин нэгэдэн түүхэтэ улашанар тухай, СССР-эй арадуудай хани барисаан тухай хөөрлөгчөөнүүд болон лекци-нууд, эмхи суглаанууд болон жур-гуулинүүдта уншадна. Тимэ лек-ши болон хөөрлөгчөөнүүд Онежскэ машина бүтээлгын заводой бүхы цехүүдтэ, Петровзадовскэ гэр бири-гын комбинатда болоо. «Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ой» гэжэн выставкэ Карело-Финскэ гүрэнэй түүхын хизаар оролоо шэн-жэлэ мүнэйдэ илээгээ.

Агитаторай хөөрөөн

Кабанскын аймагай Колесовскэ хүдөөгэй библиотеке даагша Георгий Макарович Волков Лениней нэрэмжэтэ хүдөө ажакын артелин хабарай тариалда ажаллажа байгаа механизаторнууд болон колхозни-гуудай хүндэтэй айшанинни болон-хой. Тэрэнине полевоий станда, тракторна бригадада гү, али фермэ, гүүртэ дээрэ арахаат.

Нүүрх Волков эдэ үдэрнүүдтэ Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ой тухай хөөрлөгчөөнүүдэс үгэргэнэ. Коммунистическэ парти-ни, Советскэ правительствын на-циональна политикын наалта тухай, манай Эхэ ороной олонациональна арадуудай бата бэхи хани барисаан тухай агитаторай хөөрөөхэндэ кол-хознигууд, механизаторнууд эхэ хо-нирхон шагнаа.

Гадна, нүүрх Волков эдэхитэд-унишадгадай тулалламжа ороо Ук-раина тухай литература, украинскэ уранзохболшоид ба позүүдэй зо-хёлнуудыс суглуулжа, хэдэн нүүд-ла библиотеканиудыс эмхилхээ.

И. Храпунов.

Арадуудай хани барисаанай вечер

Түхэнэй аймагай Кыренэй дунда бургуулинда Росситай Украинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ойдо зориулагдан вечер олон тоото хурагшадтай хабаадатгайгаар хаяхан болоо.

Энэ вечертэ 10-дахь классай ху-рагша Н. Урмонова «Росситай Ук-раинин нэгэдэнээр 300 жэлэй ой — бүгэдэрадай хайндэр» гэжэн тэмдэг элдхэл хээ. Бүгэдэарай хайндэр уранхайханай самодельностини коллектив нүүрх Меньшиковгай хүтэлбэри дэро концерт харуулан байна. Энэ концертын програмда украин арадай олон тоото дуунууд, украин хэтын дээрэ дуулагдан, украинскэ уранзохболшоидон шүлгүүд уншадан, украин арадай тани-нууд наагдан байна. 8-дахь «Г» классай хурагша Коля Кудряватых «Дэвлюсь я на нэб» гэжэ дуу хай-наар дуулаа. Концертын түгээ-хэлдэ бүлэг басгад «Гоним» гэжэ танец хайнаар налдаа.

П. Демин.

ТҮМЭРЗАМШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Улан-Удын ПЭЗ-гэй коллективэй шэнэ уялга

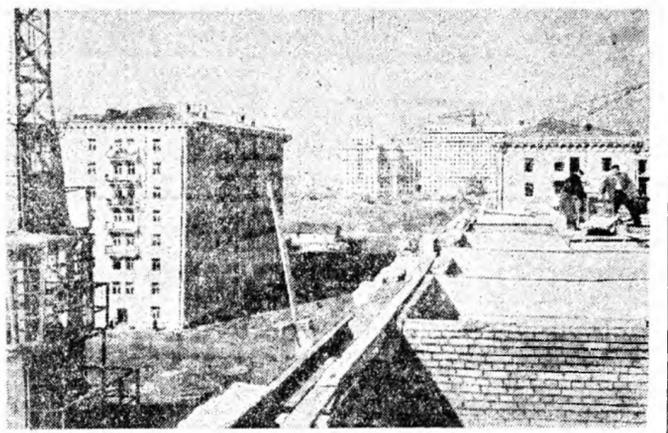
Улан-Удын паровозо-вагонно заводой коллективэй хамтын суглаан хаяхан болобо. Энэ суглаан дээрэ «СССР-эй Верховно Советэй нэгэдэнэеи хүдэлмэриин дүндүдэ» гэжэн асуудалаар партиин областини комитетэй секретарь нүүрх А. У. Хаха-лов элдхэл хээ.

Улаань заводой коллектив түмэрзамшадай Бүхэсоюзна Үдэрэй хундэлэлдэ социалистическэ шэнэ уялга нэгэн дугаар баталан абаба. Уялга соонь ниггэжэ хэлэгдэнэ; ажалшад материална болон культурна ажабайдалай хэмжээс саашадан дээш-лүүлгэдэ зориулагдан СССР-эй Верховно Советэй нэгэдэнэеи шиндхөөршүүдэс бүрмүсүн хайшаха зуураа, билдээр, Улан-Удын паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришад, инженерно-техни-ческэ хүдэлмэришад болон албахагшад түмэр-замшадай Бүхэсоюзна Үдэрэй хундэлэлдэ нимэ уял-та абанабди.

1. Говарна болон маловой продукци үйлдэбэрлэхэ 7 хариинга түсэлт нинини 21 дүүргэхэ, августын 1 болотор 1 миллион түхэрэйгэй промисшенна про-дукци түсэбнөө гадур үйлдэбэрлэхэ.

2. Ажалай эмхидхэлэе хайжарууланай, хүдэл-мэришэдэй шадалар мэргэжэлэе дээшлүүлхэнэй ацаар, ажалтай бүтээлэе түсэбнөө хараалагдан-наа 3 процентээр, 1953 ондо туйлагдананда ор-ходо 7,2 процентээр дээшлүүлэхэ.

3. Предприинин доторой резервнуудыс ашир-лгала, цоорудай үйлдэбэршн мүнөө дүүрэнээр аша-

Москва мүнзөгөр. Борзекскэ төсөө дээрэ (бетонин Баруун-Удла район) байрлан шэнэ гэрнүүд баригдан байна. ТАСС-эй фотохромино.

КОЛХОЗУУДАЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ

Түрүү нууриин түлөө тэмсэнэ

Кяхтын аймагай Погранична МТС-эй механизаторнууд хабарай тарилгыс агротехническэ эрчим бол-зортэ үнгэрэхэйн түлөө полевоий хү-дэлмэриин гүрүүшын үдэрнүүддэ хойшо социалистическэ мурьсөө үр-гэнөөр дэлгэрүүлэе. Энэ энээнэй ашаар эрчим бригаданууд эртын тарилгыс 6—7 хоног соо хэжэ. Гү-сэбнэ майн 1-дэ дүүргээд байлаа. Майн 7-дэ МТС-эй харьяата бүхы колхозуудта эртын тарилга дүүрээ.

Полевоий хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүддэ эхилэн тракторна бри-гадануудай механизаторнуудай хо-рондо дэлгэрэн социалистическэ мурьсөөндэ түрүүшын түлөө шагна тэмсэл болоно. Хирэ хирэ болоод лэ мурьсөөнэй дүн гаргагдааг юм. МТС-эй дирекциин, партиина ор-ганизацин дамжуулгын Улаан туг Михаил Переваловой хүтэлбэрлэгч № 4, Петр Овсянников — № 6, Леонид Дроздовой — № 2 тракторна бригадануудта элжэлээд лэ орожо байгаа. Мүнөө нүүрх Дроздовой хү-тэлбэрлэдэг тракторна бригада тэр-түгэе абанхай.

Энэ бригада ажалла хайнаар эм-хидхэлэнэй, мурьсөө үргэнөөр дэл-гэрүүлэнэй ашаар май харын тү-рүүшын хахадта голтойхон эмжа-лтануудыс туйлаба. Мүнөө механиз-аторнууд оройн орофто, овооний культурануудыс, хартагша тарилга, эртын пар хахалжа байна. Эндэ 300 гаран гектар шэнэ газар элдүрлэг-дэжэ тарилга хэгдээ. Түрүү механиз-атор Лев Ганжуров «С—80» трак-тораар 20 гадар соо 295 гектар зөө-лэн хахалалга хэжэ, мурьсөөнэй тү-рүү зэргэдэ абанхай.

П. Сибианов, партиина организацин секретарь.

Механизаторнуудай эршэтэ ажал

Энэ жэлдэ хабарай тарилгыс аг-ротехническэ хайн болзортэ үнгэр-гэхэ, орооно тараянай баян гүр-аа хуряанхын түлөө социалистическэ мурьсөөн Хэжэнгын МТС-эй трактор-на бригадануудай хоорондо үргэ-нөөр дэлгэрээ. Энэ мурьсөөндэ эдэх-итэйгээр оросскон Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг Василий Базаржоп-вай бригада эртын тарилгыс жама-наа түрүүлжэ, майн 6-да дүүргээд. МТС-эй дирекциин, партиина болон профсоюзна организацинуудай дам-жуулгын Улаан тугта хүртэлэн бай-на. Энэ бригадынхад 8 үдэр соо 529 гектар шэнисэ, 257 гектар хара тар-яа эрчим шанартайгаар таряа. Мү-нөө эдэнэр оройн орофто культу-рануудыс тарилга захалба.

Хүдэлмэриин 22 үдэр соо «ДТ-54» маркын трактораар 143 гектар зөө-лэн хахалалга хэжэ байхан аад, 199 гектар хэйн тракторист Ц. Гарма-ханов, 117 гектарай орондо 185 гек-тар хэйн М. Цыбиктов гэжэд илангага хайнаар хүдэлмэрилдэ. Энэ механизаторнууд эхлэн хэм-жээнэй горюч болон тонодохо ма-териал алмаа.

Мүн тэршэлэн Сталинай нэрэм-жэтэ колхозой полинууд дээрэ хү-дэлмэрилдэг тракторна бригаданууд оролдосотойгоор ажаллажа, эртын тарилгыс богонихон болзортэ тари-жа дүүргээд, мүнөө оройн тарилга-да оробо. Эндэ 400 гаран гектар шэнэ ба боро газар элдүрлэгдээд, шэнисэ тарилгада. Энэ жэлдэ түсэ-бэй ёһоор 525 гектарай орондо 700 гектар шэнэ ба боро газарнууд эл-дүрлэгдэжэ, тарилга хэгдэхэнэ.

Л. Бондаренко.

Ажалай үндэр бүтээсэ

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг Те-ршин МТС-эй дамжуулгын Улаан тугта № 3 тракторна бригадын ме-ханизаторнууд орофтоо культурануудай эртын тарилгыс богонихон болзортэ хэжэ дүүргээд, мүнөө оройн тарилгада оробо.

Энэ бригадын трактористнууд Мунко-Цырен Булаев, Василий Кар-пов гэжэд үдэр бүри нормодо 200—220 процент дүүргэнэ. Нүүрх Бу-лаев халаан соогоо дунда зэргээр 14 ажалта үдэр, 84 түхэрэй мүнгэ олоно. Тэрэ хадаа энэ жэлдэ трактораар 600 гектар зөөлэн хахалалга хэжэ уялга абанай аад, мүнөө 320 гаран гектар хахалалд байна. Василий Карпов жэл соо зөөлэн хахалалга хэжэ уялгага мүн лэ хахаллажа ябана.

Т. Мешников.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй сессие зарлаха тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй тогтоол.

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Советэй зургаадахь сессие 1954 оной ноинин 3-да Улан-Удэ хотдо зарлаха.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгэсэ Б. ЛОЕСАНОВ.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарини уялгыс дүүргэгшэ, БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүн К. УБУГУНОВА.

Улан-Удэ город, Советүүдэй байшан, 34 оной майн 19.

Дары хэмжээ бахаар болоо

Эрхээрэй аймагай Суулгын харьяата Маленковой, Андэрэмжээ, «Комсомоль» колхозын орооното культурануудыг аймаг дотороо түрүүжүүлжээ. Эдэ колхозууд мүнөө культурануудыг тариха газар наартайгаар элдүүлээд, курууза, наран сээг гэхэ мэтуруануудыг тариха байна. Мөн, хабарай полевои хүдэлүүнжэгайруулжэ байһан колхоз. Жэшээлхэдэ, Калининэй колхоз (түрүүлэгшэнь Ленинский), Кировэй нэрэмжлэх (түрүүлэгшэнь нүхэр) хабарай полевои хүдэлүүнжэгийн 20 багаар эхлэлхэе, орооното культурануудай тэдмүнөө болотор дүүргээдүй. Мүнөө Калининэй нэрэмжлэх шэннээс, яришын тарил-процент, Кировэй нэрэмжэтэ арай гэжэ 85 процент хүргөөд Илангаяа, Калининэй нэрэмжлэх хабарай полевои хүдэлүүнжэ агротехническэ эрхим дүүргэхэ бүхы аргатай байгээдэ бүхы хүсээс зүбөөр олон табижа шадлаагүй дээрэ олон дутагдалууд гаралхэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр, партияна эхин органи-секретарь нүхэр Кашин гэргэнигаа ажальыс нийтэн хэ-түрүүлэгшэ тоололог дээрэнь полевои хүдэлүүнжэ тои хүтэлбэрлөө. Тэдээр полишоко тарилгын хүдэлүүнжэ гүй, тракторна хүдэлүүнжэ шарангыс шалган тушаажа гүй байба. Энээн тушаа нүхэр шовнаа асуухада:—Эхнэр-хүдэлүүнжээ город ошонон аал, тэрэингээ ажальыс хаража —гээд хариуеана.

Эхин классуудта хуралсалай жэл дүүрэхэ

Энэ жэл манай ороной хургуулинуудта хуралсалай занянтнууд урда жэлүүдэйхид орходоо эртэ, майн 15-да дүүрэхэ. 1—3 классуудай хуралсалай занянтнуудыг агротехническэ дүүргээд, зунайнгаа амаралта-да тараба. 4—10 классуудай хуралсалай занянтнууд дүүргээд, экзаменуудта бэлдэхэ ороно.

Хуралсалай занянтнуудай дүүрэнхэй дашарамдуулан Улан-Удэ городой хургуулинуудта 1—3 классуудай хуралсалай занянтнууд майн 16—17-нон үдэрнүүдтэ болоо.

...Майн 17-нон үглөөгүүр, Энэ үглөөгүүр Улан-Удэ городой басага-дай № 4 хургуулида юрын үдэр бэшэ байба. Нэгэ жэгдэр хубсаалхан сагаханууд фартуудтай 8—9 наһанай басага-даг сквер соо сугларанхай, наа-да зугаа гаргана. Хүжюүн сэнгилгэ эдэ басагадай шэг шарайнуудыг үлөөнэй наран хурса элшээрээ гэрэл-түүлэ.

Эдээр сээглэхээс байгаа модо-дыс хаража хонирхохо зуураа, зун-ай сагта хаанс ошожо, таатай зо-хидоор амарха тухайгаа хөөрлөдөн. Нэгэ заримангийн лагерта түрүү-шынхээ ошожо амарха, нүгөө заримангийн хүдөө гаража амар-ха юм.

Хургуулин байшан соо хүнүүд мүн лэ олоороо сугларанхай, иншэ тишээ субанад. Эндэ гансашыс ху-рагшад бэшэ, мүн тэдээрэй үрэл-хэй болон багшанар сугларанхай.

Хэдэхэн минуута болоод эндэ 2-дохин ба 3-дахин классуудай хуралсалай утрешник болохо байба.

Хургуулин директор нүхэр В. Минеев утрешникыс нэгдэһэн дээрэ тоолоод, хуралсалайнгаа жэ-лыс амжалттайгаар дүүргэнхэй дашарамдуулан хуралсалай амар-шалаад, зунай сагта найнаар амар-жа, амжалта туйлахыс хуралсалай хүсээдэ. Энэ хургуулин багша Антоинна Николаевна Сиделова хуралсалай жэлыс амжалттайгаар

дүүргэнхэй дашарамдуулан хуралсалай жэлыс амаршалаа.

Хуралсалай табельнуудыс ба-рцуулһанай удаа 2-дохин ба 3-дахин классуудай хуралсалай пионерта-абаба, хургуулин пионервожата нүхэр И. Иванова пионертэ абта-һантай дашарамдуулан хуралсалай амаршалаад, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерскэ организацин түүхэ тухай тэдээртэ хөөржэ үгөө.

Пионертэ абалһанай дүүрэнхэй хүдлээр хуралсалай өмөдөнгөө эмхидхэһэн уранайһанай самодө-төлөөснэй концерт болон хүгээ-дэй мултыпликацино кино хараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. (Дээдэ талыс зураг) 3-дахин классыс дүүргэжэ гар-һан Зоя Жарковада классай багша А. Гринштейн табель барцуулажа байна. 2. (Доодо талыс зураг). 3-дахин классай хуралсалай Ира Грузинова «Стрекоза» гэжэ танец наада-жа байна.

Тексты И. Бальдиной, Фотоы А. Кузнецкой.

соо гүрэнэй болон кооперативна рознично худалдаа наймаанай эд бараанай эрьсэ республика соомнай 21.1 процентээр ургаа.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство аралай элүүрэй хэрэг-ыс найжаруулгада эсшээгүй ехэ анхалар табилаг. Городуудыс, хүдэлүүнжэний тосхонуудыс болбо-сон түхэлтэй болгохо, коммуналь-ны предприятинуудыс бариха хүдэлүү-н республика соомнай ехээр хэг-дэжэ байна. Колхозно деревни ондоо түхэлтэй болохо байна.

Пролетарскэ интернационализм үзэл сурталар Коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн Армениян ажалшад манай Эхэ ороной бүхы ардуудтай ахадуу ёһоной хани харилсаатай байжа, бэе бөөдээ гуна-лалсадаг, холбоо барисаага эсшээ сусашагүйгөөр бэхжүүлнэ. Иимэ хани харилсаатай байдаг ябадалай гайхамшагта формонь ахадуу ардуудай ажалшадтай хоорондо үргэ-нөөр дэлгэрэн мурьсөөн болоно. Советскэ Армениян хүдэлүүнжэд болон колхознууд РСФСР-эй, Ук-раинь, Грузинь, Азербайджанай болон советскэ бусад республика-нуудай ажалшадтай мурьсөөн.

Армениян машина бүтээдэг пред-приятинуудай түрүү хүдэлүүнжэд Москвагай болон СССР-эй бусад то-мо городуудай новаторнуудтай мурь-сөөн.

Армянскэ ССР-эй Степанаванскэ районий колхознууд Украинскэ ССР-эй Черниговскэ районий кол-хознуудтай 1954 ондо мурьсэхэ со-циалистическэ мурьсөөнэй долоо-роо баталаа. Украинчууд степенаван-скуудта ажилладаг бусла, тэднэй аж ахуйтай найса танилсаа, социали-стическэ хүдөө аж ахуй эрхлэхэ түрүү дүй дүршэл тухайгаа, хүдөө аж ахуйн культурануудай үндэр баян ургаса

Ниитын аж ахуйе улам хүгжөөхын түлөө тэмсэнэбди

Манай артель олон халбартай аж ахуйтай, аймаг дотороо томо колхозуудай нэгэн юм. Колхознай 46223 гектар газартай, 3230 толгой эбэртэ бодо малтай, 20500 толгой хонь ба ямаатай. Манай элдхи газар үржэлтэй байтай, хүсэл оролд-лоно гаргалат, энэ газарнаа баян ургаса абтажа шаддагаха байна.

Партийн Центральна Комитэдэй эрхнэй ёһоор, артелингээ аж ахуйе саашадан хүгжөөхын түлөө ехэ анхалар хандуулагдаһан байна. Аймагайнгаа Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гшүүдэй ургаагаар, ар-телиннай гшүүдэй социалистическэ уялануудыс абаад, мүнөө тэрэ-нээ ажал хэрэг дээрнээ бэлүүлжэ байна.

ОРООНО ТАРЯА УЛАМ ЕХЭЭР АБАДАГ БОЛОХОБДИ

Гүрэнэй машинно-тракторна станцин механизаторнуудай тула-ламжын ашаар орооното болон бусад культурануудай тогтуу-ртай ургаса хурладаг боло-лобди. Колхозой хоёрдох бригада (бригадирнь нүхэр З. Жугдуров) нелондо жэлдэ найн ургаса хуря-гаа. Тэрэ бригада хамта дээрээ 975 гектар талмай дээрэ орооното кул-турануудыс тариһан байгаа. Тэрэ-нэй 205 гектар дээрэһэнэ дунда зэргээр гектарай 30—30 центнер, 88 га дээрэһээ гектарай 29 — 29 центнер шэннээс хуряһан, тарил-гынгаа бүхы талмай дээрэһээ дунда зэргээр 15 центнер ургаса абалһан байна. Нүхэр Санжисвай хүтэлбэр-илдэг үгтөө бригада 676 гектарта тарилга хээд, тэрэний 93 гектарнаа га бүрнээ 24—24 центнер ургаса абаа. Тинхэд колхозной овёсэй тари-лһанаа дунда зэргээр га бүрнээ 19.5 центнер, пшенисын тарилһанаа —14 центнер ургаса хуряагаа нэн.

Орооно тарья үйлдбэрлэгчэ эрид ехэ болжо, 1953 онтой са-суулахда орооно тарья гүрэнэй тушаалгыс ба худалдалгыс ойрын жэлүүдтэ 35—40 процентээр ехэ болгохо гэрэн зорилго партиин ЦК-гэй февральско-мартовскаа Пленум табиһан байна. Энэ зорилгыс бөөдүүлхын тула колхозойнай гшүүд мүнөө жэлдэ тарилгын тал-майе нилдээ үргэдэхэ гэжэ шиндэ-бэ. Хэрбээ 1953 ондо 1500 гектарта тарилга хэлэн байгаа наа, мүнөө жэлдэ 1800 гектарта шэннээс ба хара тарья тарилдаба. Гадна, 250 гектар шэнэ газар ашаглагдажа, тэндэ шэннээс үргүүлэгдэхэ байна. Тарилгыс агротехническэ наукин заабарин ёһоор, эрхим болсорто үнгэргэхэ гэшээ ехэ удхашанартай. 1353 гектарта эртын тарилга хэжэ, майн 5-да дүүргэлһэн байнабди. Тэрэ-нэй 800 гектар тарилгыс хэрэйл-үүлэн тарилдаа.

Убэлэй үедэ агротехническэ хэм-жээ-йбуулганууд аялаа найнаар үн-гэргэгдэһэн байна. 390 гектар дээр-гэ сага тогтоогоһон, 21 мянган ашаа шэбээ поли дээрэ таргалла-һан, шубуунай 120 центнер арал, 180 центнер үнхэ суглуулагдаһан юм. Энэ үгтэжүүлгэ мүнөө хэрэг-лэгдэжэ байна. 450 гектар талмай дээрэ нэмэлтэ тэжээл оруулагдаа. Хуралсалай, ошонь ехээр абадаг болохо шухала байһаныс партиин Центральна Комитэдэй сентябрьскэ Пленум тэмэглээ нэн. Мүнөө жэлдэ манай колхозо 50 гектарта хар-таабха тарилдаа. Тэрэний тарилга квадратно-гнездовой аргаар хэгдэхэ юм. 18 гектарта ошонь тарилдаха байна. 200 хэһэг парниково рама хэгдээд, мүнөө парникта рассада хуулагдажа эхитэй.

Убэлэй үедэ агротехническэ хэм-жээ-йбуулганууд аялаа найнаар үн-гэргэгдэһэн байна. 390 гектар дээр-гэ сага тогтоогоһон, 21 мянган ашаа шэбээ поли дээрэ таргалла-һан, шубуунай 120 центнер арал, 180 центнер үнхэ суглуулагдаһан юм. Энэ үгтэжүүлгэ мүнөө хэрэг-лэгдэжэ байна. 450 гектар талмай дээрэ нэмэлтэ тэжээл оруулагдаа.

Хуралсалай, ошонь ехээр абадаг болохо шухала байһаныс партиин Центральна Комитэдэй сентябрьскэ Пленум тэмэглээ нэн. Мүнөө жэлдэ манай колхозо 50 гектарта хар-таабха тарилдаа. Тэрэний тарилга квадратно-гнездовой аргаар хэгдэхэ юм. 18 гектарта ошонь тарилдаха байна. 200 хэһэг парниково рама хэгдээд, мүнөө парникта рассада хуулагдажа эхитэй.

МАЛАЖАЛ—АРТЕЛИН АШАГ ЕХЭТЭ БАЛБАРИ

Ниитын малай тоо жэл эр-хэ тулам олошорно. Үнгэргшэ жэлдэ малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб бүхы түрэлэй малаар дүүргэгдээ нэн. Малай ашаг шэмэ нилдээ дээ-шлээ. Гүрэндөө малажалай про-дуктинуудыс түсэбөөр хараалагда-һанда орходоо 2 дахин шахуу ехыс тушаалһан байһабди. Артелин аж ахуйн энэ гол халбарине амжалта-ташаар хүгжөөһөнэй ашаар нелон-до жэлдэ малажалһаа 1.406.000 тү-хэрнэй олоо доход оруулагдаа.

Илсөөншэй үнэдэй фермын мал-шад үнгэргшэ жэлдэ һу наалгаар нилдээ ехэ амжалта туйлаа. Наам-хай үнөөс бүрнөө дунда зэргээр 2.463 литр һүн наалдаһан байна. Хонидой үүлтэр жэл эрхэ тулам найжаруулагдаа. Үнгэргшэ жэлдэ нооно тушаажа, 1952 онойнһоо 2 дахин шахуу ехэ доход оруула-бди. Нарин, нарибтар нооһотой хо-нидыс үсхэбэрлэгдээ ехэ анхалар хандуулагдаа. Энэ жэлэй түсэбэй ёһоор 1000 толгой нарин, 9200 толгой нарибтар нооһотой хонидой болохо байһабди. Энэ зорилгыс бөө-дүүлхын тула 50 толгой нарин ноо-һотой хусанууд худалдагдан абтаа.

Энэ жэлдэ үнэдэй тоо 1156 тол-гой гэхэ гү, али бүхы эбэртэ бодо малай 40 проценти болохо.

Малай тоо олошоруулаха, тэднэй ашаг шэмэс дээшлүүлхэ ябадал тэжээлэй бата бэхи база байгуула-һаа дулдыдаха байна. Энэ жэлдэ сабшалангай гектар бүрнөө 15—18 центнер үбнэ хуряаха зорилготой-гоор үнгэргшэ үбэлэй үе соо кол-хозой тэжээл бөөдүүлхэй бригада нүхэр Найдаваной хүтэлбэрн доро хүдэлмэрлөө. Мүнөө колхозой лу-говодууд нүхэд Санжис, Рабов гэшээд эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Малда шэмээ тэжээл бө-лүдхэн зорилгоор турниеп, куку-руза болон наран сээсэй тарилгын талмай үргэдэхэдхэ. Ногоон кон-вейер байгуулхын тула Дээдэ-Юрө-дэ 50 гектар элэнка тарилдаа.

Малай тоо толгойн олошорхотой хамта малай байранууд олоор тү-хэргэгдэхэ зэргэтэй. 2000 толгой хонидой 4 байра, 100 толгой үнэдэй 1 байра энэ жэлдэ барихабди.

Малажалдахи ажал ехэтэй хү-дэлүүнжүүдыс механизацилаа гэш-сэ ехэ удхашанартай. Племенной үхэрэйнай фермын байра типовый ба механизированны юм. Үдэгдэхэ типовый байрада, мүн туралгын гүүргэдэ нэмжээд кормозапарник, тэ-жээл буталтаг машина, үнэдэе электромеханическаар наадаг агре-гат тододохо. Томодоһон дүүртүүдэй радиофицировадэхэ ба электрифицировадэхэ, мүн тэнтэ бии, улаан булан бии бол-годохо юм.

КАДРНУУДАЙ УРГАЛТА

Олон жэлэй туршада артелин аж ахуй бүхы халбаринуудта хүдэл-мэрлэжэ, мэргэжэл шадбарин ехэ-тэй эрхим хүргүүд олоор ургаа.

Нүхэр Дулгаржап Цырендоржие-вэс абаад үзэе. Энэ нүхэр колхозой илсөөншэй үнэдэй фермэдэ 10 га-рын жэл соо наашианаар хүдэлм-эрлэжэ. Тэрэ болбол үнгэргшэ жэлдэ үнэн бүрнөө 3600 литр һу наа-һан байгаа. Колхозой эрхим наа-һан Цырендоржиева энэ жэлдэ үнэн бүрнөө дунда зэргээр 5000 литр һу нааха улагатай. Абалһан уялгаа бөөдүүлхын түлөө орол-доно, үнгэрһэн 7 нара соо үнэн бүрнөө 2349 литр һу наа-гаад байна. Малай ашаг шэмэс

дээшлүүлхэ, залуу малнуудыс түл-жүүлхэ талаар найн показателнуудыс туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Цырендоржиева 1954 ондо хүдөө аж ахуйн Бүхэсоюзна выставкэдэ ха-баадалсаха кандидатаар баталаг-данхай. Мүн наалһанд Гарма Очи-рова, Д. Будажанова, Б. Доржиева, Б. Лубсанова болон бусад ажал хү-дэлмэрлөө шалгарһан эрхим хү-нүүд мүн.

Ахалагша хонидон Ачитуева 100 толгой хонин бүрнөө 110 хургаа абажа, хоролтогуйгөөр түлжүүдэ. Тугалшан Дондокова 25 тугал бү-хэнэй шэгнүүрине 6 нара болото-рын сүүдэс бүрн 700 граммаар нэмээһэн байха юм.

Малажалһаа тарьянажалай хүдэл-мэрлэгшэд гээгдэнгүй. Тарьян-ажалай бригадануудай оролдосотой-гоор ажаллаһанай ашаар жэл бү-хэндэ баян ургаса хуряагдана.

КОММУНИСТНУУД ОЛОНИИТЫЕ ТОЛГОЙЛНО

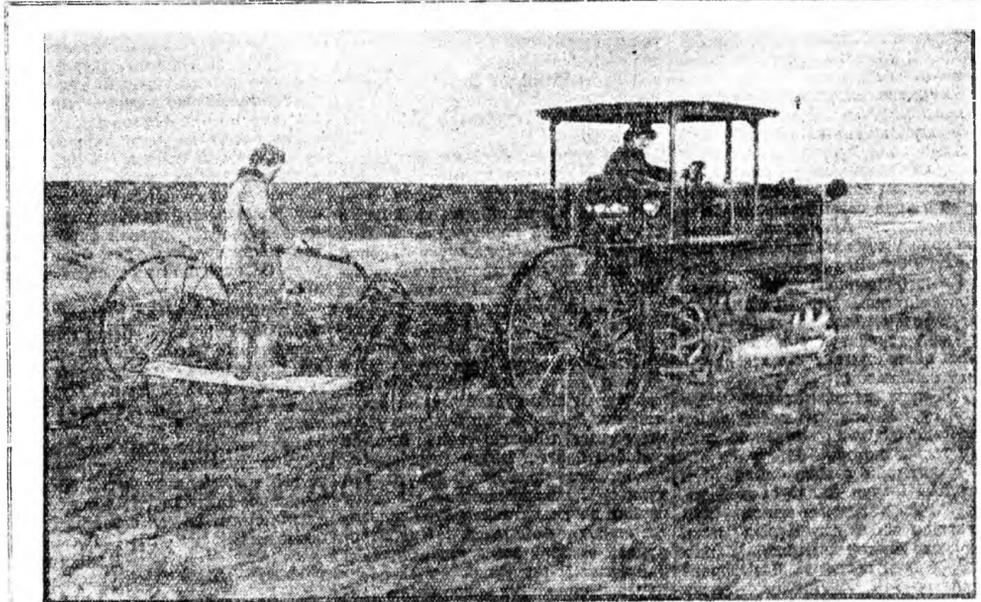
Колхозой ниитын аж ахуйе улам бэхжүүлхын түлөө колхозинуудай тэмсэлыс артелин партийна эхин организаши толгойлоно. Мүнөө 60 коммунистнууд колхозой үйлдбэр-ин бүхы участогууд дээрэ ажал-лана. Жэшээлхэдэ, Юрөө нотатга колхозыс анха түрүүн байгуулагда-лай нэгэн дуговод коммунист нүхэр Санжис, колхозой түрүүлэгшэ малажалдай талаар орлошо нүхэр Тубанов гэшээд худалмэрлэе. Эбэртэ бодо малай фермүүдыс ком-мунистнууд нүхэд Дамбаев, Данза-нов, Цыбжитын гэшээд толгойлоно. Хонидой-товарна фермүүдыс КПСС-эй гшүүд Галсанова, Даш-дондокова гэшээд дажа байна. Гадна, олон коммунистнууд малай фермүүдтэ, тарьянажалай брига-дануудта хүдэлмэрлэнэ. Тэдээрэй ажалай амжалтануудыс дээрэ дурс-агдан показателнууд гэршэлнэ. Эдэ коммунистнууд өөздөнгөө участогууд дээрэ социалистическэ мурьсөө эмхидхэгшэд, ажалай тү-рүүшүүд болохо.

Партийна эхин организацин хам-маг хүсэниин КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьскэ болон февральско-мар-товскаа Пленумүүдэй шиндхэбэр-инүүдыс бөөдүүлгээ шгүлхэргэд-нэй. Партиин тогтоол заабаринуудыс колхозинуудай дунда тайба-рилан ойгуулаха хэрэгтэ партийна организацин агитаторнууд ехэ үүр-гэ дүүргэнэ. Нүхэд Буктоев, Луб-санов, Куц болон Цоксад бригада, фермүүд дээрэ яважа, лекци, эхидхэл хэдэг, элдбэ темнүүдээр хөөрөлдөө үнгэргээдэ байна.

Манай хүдэлмэрлэдэ үшөө олон дутуунууд, шиндхэгдээгүй асуудал-нууд бии. Малай ашаг шэмэс үшөө ехээр дээшлүүлхэ, тэднэй үүлтэ-рыс бүри түргөөр найжаруулаха аргатай байгаад, энэ хүдэлмэри һу-лаар ябуулагдаа. Тарилгын бүхы талмай дээрэһээ нэгэ жэгдэ ургаса хуряагданагүй. Холын гүүртэ, отара-нуудта ажалладаг малшадта куль-товна найн устов байгуулагдаагүй байһаар. Эдэ дутуунуудыс усадхаа дүүрэн арга манда бии гэшээ.

Партийн Центральна Комитэдэй Пленумүүдэй шиндхэбэринүүдээр зоригжон манай колхозой гшүүд артелингээ бүхы халбаринуудыс саашадан бүри ехээр хүгжөөхын түлөө эршэтэй шагнаар ажаллана.

Ж. Ванкеев, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Б. Батуев, колхозой партийна эхин организацин секретарь.

Сэлэнгын аймагай ХҮН партиейн гэрэлтэ колхозой малнууд дээрэ Сэлэнгын МТС-эй механизатор Г. Суслев «КДН—35» гэдэ шэмэ маркын трактортар газар найжар аалдурһэнэ байна. ЗРГАГ ДЭЭРЭ: тракторист Г. Суслевэй агрегат кумышвалы хэжэ яваа. В. Шитиновэй фото.

